

Дълготрайните материални активи първоначално се оценяват, както следва: по себестойност – когато са създадени в предприятието или по справедлива стойност – когато са получени в резултат на безвъзмездна сделка.

Последващи разходи

С последващите разходи, свързани с отделен материален дълготраен актив, се коригира балансовата стойност на актива, когато е вероятно предприятието да има икономическа изгода над тази от първоначално оценената стандартна ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи трябва да се признават за разход в периода, през който са направени.

Разходите, които водят до подобряване на бъдещите икономически изгоди, са:

- изменение на отделен актив, за да се удължи полезния срок на годност на актива или да се увеличи производителността му;
- осъвременяване на машинни части, за да се постигне значително подобряване на качеството на продукцията и/или услугите;
- разширяване на възможностите за нови продукти и/или нови услуги;
- разширяване на нови производствени процеси, които дават възможност за съкращаване на производствени разходи;

▪ икономически по-изгодна промяна във функционалното предназначение на актива;

При подмяна на разграничима част от дълготраен материален актив, подменената част се отписва, а направеният разход за подмяната или подновяването на частта се отчита като придобиване на отделен актив, компонент на общия актив.

Оценка след първоначално признаване

След първоначално признаване като актив всеки отделен дълготраен материален актив следва да се отчита по цена на придобиване, намалена с начислените амортизации и натрупаната загуба от обезценка.

Възстановимост на балансовата стойност

Дружеството преразглежда балансовата стойност на дълготрайните материални активи и определя тяхната възстановима стойност. Когато от актива не се очакват никакви икономически изгоди, той се отписва.

Отписване на дълготрайни материални активи

Дълготраен материален актив се отписва при продажба или когато не се очакват никакви икономически изгоди от използването на актива или при освобождаването от него.

Печалбите или загубите от отписването на дълготраен материален актив се отчитат, както следва, при: продажба – разликата между нетния приход от продажбата и балансовата стойност се отчита като печалба или загуба; замяна с други активи; трансформиране в стока с цел последваща продажба – не се отчита печалба или загуба, т.к. цената на придобиване на стоката е балансовата стойност на отписания дълготраен материален актив; трансформиране в акции и дялове.

Не е налице отписване на дълготрайни материални активи, когато се извеждат временно от употреба – за ремонтиране, за подобрения, за консервиране и т.н.

Придобитите съгласно договор за финансов лизинг дълготрайни материални активи се отчитат по същия ред, по който се отчитат собствените дълготрайни материални активи.

Методи за амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на дълготрайните материални активи. Начисляването на амортизацията започва от месеца, следващ месеца, в който амортизируемият актив е придобит или введен в употреба. Начисляването на амортизацията се преустановява от месеца, следващ месеца, в който амортизируемият актив е изведен от употреба, независимо от причините за това.

Амортизация не се начислява за земи, активи в процес на изграждане (преди те да бъдат

извършени и пуснати в експлоатация) и на напълно амортизираните активи.

Срокът на годност на амортизируемите активи е съобразен със: предполагаемото физическо износване; предполагаемото морално остаряване; ограниченията върху ползването на актива – правни, фактически и други.

В края на всеки отчетен период ръководството на дружеството преразглежда оценката за полезния срок на годност на дълготрайните материални и нематериални активи и ако очакванията се различават значително от предишните оценки, полезният срок на годност следва да се коригира, както и начислената амортизация за текущия и бъдещи периоди.

Прилаганият метод на амортизация следва периодично да се преразглежда и ако е настъпила значителна промяна в очакваните икономически изгоди от тези активи, методът следва да се промени. Промяната в метода на амортизация се осчетоводява като промяна в приблизителните счетоводни оценки, а амортизационните отчисления за текущия и бъдещите периоди трябва да се коригират.

Срокът на годност по групи активи е както следва:

Сгради – 25 години

Съоръжения – 25 години

Машины и оборудване – от 3,33 до 10 години

Компютри и софтуер – 2 години

Транспортни средства и автомобили – от 4 до 10 години

Офис обзавеждане – 6,67 години

Преносните стойности на дълготрайните материални активи подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че тази стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната преносна стойност, то последната се коригира до възстановимата стойност на активите.

2.5. Дълготрайни нематериални активи

Като дълготрайни нематериални активи в дружеството се признават придобитите и контролирани установими нефинансови ресурси, които: нямат физическа субстанция; са със съществено значение при употребата им; от използването им се очаква икономическа изгода.

2.6. Материални запаси

Стоково-материалните запаси, които се отчитат в дружеството са под формата на:

- материали, придобити чрез покупка и предназначени за влагане в производствения процес с цел предоставяне на услуги;
- стоки, придобити чрез покупка и предназначени за продажба;

Оценка на стоково-материалните запаси

Стоково-материалните запаси в дружеството се оценяват по по-ниската от доставната и нетната реализируема стойност, като разликата се отчита като други текущи разходи за дейността.

Доставна стойност на стоково-материалните запаси (историческа цена)

Доставната стойност е сумата от всички разходи по закупуването и преработката, както и от други разходи, направени във връзка с доставянето на стоково-материалните запаси до сегашното им местоположение и състояние.

Разходи по закупуване

Разходите по закупуване на материалните запаси в дружеството включват покупната цена,

вносните мита и такси, невъзстановимите данъци и акцизи, разходите по доставката и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите и стоките в готов за тяхното използване вид. Разходите по доставката са свързани със товарни, разтоварни операции, монтаж и пробна експлоатация.

Изписване на материалните запаси

Стоково-материалните запаси в дружеството се отписват по метода на конкретно определената стойност, когато тяхното потребление засяга конкретни партии производства, проекти или клиенти.

Когато няма условия за прилагане на метода на конкретно определената стойност стоково-материалните запаси се изписват като се използва метода на средно претеглената стойност.

Нетна реализируема стойност

В края на отчетния период в дружеството се прави оценка на нетната реализируема стойност на стоково-материалните запаси.

Когато отчетната стойност на стоково-материалните запаси е по-висока от нетната реализируема стойност, тя се намалява до размера на нетната реализируема стойност. Намалението се отчита като други текущи разходи.

Когато условията, довели до снижаване стойността на стоково-материалните запаси, вече не са налице, предприема се увеличение, което не може да превишава стойността на стоково-материалните запаси, която те са имали преди намалението. Възстановяването изцяло или частично на предишното намаление на отчетната стойност се отчита като увеличение на стойността на съответните стоково-материални запаси и като други текущи приходи.

2.7. Търговски и други вземания

Търговските вземания в дружеството се представят и отчитат по стойността на оригинално издадената фактура, намалена с размера на обезценката на несъбираеми суми.

Приблизителната оценка за съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума съществува висока несигурност. Небираемите вземания се изписват, когато се установят правните основания за това или когато дадено търговско вземане се прецени като напълно несъбираемо. Изписването става за сметка на формирания коректив за обезценки. Загубите от обезценки на вземания се включват в отчета за приходите и разходите и разходи към „разходи за обезценка на текущи активи“

2.8. Парични средства

Паричните средства отчитани в дружеството са под формата на парични наличности.

Паричните наличности включват касовите наличности и разплащателните сметки в банки (безсрочни депозити).

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- в статия „Парични потоци, свързани с търговски котрагенти“ се посочват всички входящи и изходящи парични потоци, произтичащи от търговски взаимоотношения на предприятието със: клиенти и други дебитори, включително и получени парични аванси; доставчици и други кредитори, включително предоставените парични аванси; Паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%).

- в статията „Парични потоци, свързани с дълготрайни материални активи“ се отразяват паричните потоци от котрагенти за продажби/ получаване или придобивания на дълготрайни активи, с изключение на дългосрочните финансови активи, класифицирани като държани за осъществяване на финансова дейност. Платеният ДДС за придобиване на дълготрайни материални активи, се включва в оперативна дейност като плащания към доставчици.

- в статия „Парични потоци, свързани с получени или предоставени заеми“ се отразява частта на паричните средства, отнасяща се до главниците, които предприятието е получило от и съответно възстановило на заемодателите си, независимо от вида на заема (банков кредит, овърдрафт, кредитна линия, дългострочен, краткосрочен, инвестиционен, оборотен и т.н.) и от

статута на засмодателя.

в статията „Парични потоци от лихви, комисионни, дивиденди и други подобни“ се посочват както постъпленията и/или плащанията за лихви, комисионни и дивиденди, така и надбавките, отбивите и др. подобни, които по съдържание се доближават до лихвите, комисионните и дивидентите, въпреки че са наименувани по друг начин. Лихвите и таксите по получени кредити се включват като плащания към финансова дейност.

За целите на съставянето на отчета за паричните потоци паричните средства и паричните еквиваленти са представени като неблокирани пари в банки, в каса, както и невъзстановените суми в подотчетни лица.

Паричните средства в лева са оценени по номиналната им стойност, а паричните средства деноминирани в чуждестранна валута - по заключителния курс на БНБ към 31 декември 2022г.

2.9. Разходи за бъдещи периоди

Като разходи за бъдещи периоди са представени разходите, които са предплатени през настоящата, но се отнасят за следващата отчетна година, дължимите лихви по договори за разсрочено плащане (разходи за лихви по финансов лизинг, които се отнасят за следващи отчетни периоди) и дължимите главници по договори за разсрочено плащане за застрахователни услуги.

2.10. Основен капитал

Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в Търговския регистър дялове.

2.11. Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

Всички заеми и други привлечени финансови ресурси се отчитат първоначално по себестойност (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. След първоначалното признаване, лихвоносните заеми и други привлечени ресурси, са последващо оценени по амортизируема стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Печалбите и загубите се признават в отчета за приходите и разходите (в печалбата или загубата за годината) като финансови разходи (лихви) или приходи през периода на амортизация или когато задълженията се отпишат или редуцират.

Лихвоносните заеми и други привлечени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която дружеството има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период.

2.12. Финансов лизинг и оперативен лизинг

Експлоатационен лизинг

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив, се класифицира като експлоатационен лизинг. Този актив продължава да е включен в състава на дълготрайните материални активи, като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на наемодателя.

Постъпленията по договори за експлоатационен лизинг се признават като приходи от продажба на услуги в отчета за приходите и разходите (в печалбата или загубата за годината) на наемодателя на база линеен метод за периода на лизинга. Извършените първоначално преки разходи от наемодателя във връзка с договарянето и уреждането на експлоатационния лизинг се отчитат като

разходи за текущия период. Наемодателят признава общата сума на плащанията за стимули като намаление на прихода от наем (лизинг) за целия срок на лизинговия договор на линейна база.

Плащанията във връзка с експлоатационен лизинг се признават като разходи за външни услуги в отчета за приходите и разходите (в печалбата или загубата за годината) на наемателя на база линеен метод за периода на лизинга. Извършените разходи от наемателя, свързани с подготовката и сключването на лизинговия договор (комисиони, такси и др.), се отчитат отделно от наема (лизинга) като разходи за текущия период. Наемателят признава общата сума от получените стимули като намаление на разходите за наем през целия срок на лизинга на линейна база.

2.13. задължения към доставчици и други задължения

Задълженията към доставчици и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде платена в бъдеще срещу получените стоки и услуги.

2.14. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудовото законодателство.

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в дружеството се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в България.

Краткосрочни доходи на наети лица

Краткосрочните доходи за наетия персонал под формата на възнаграждения и социални доплащания и придобивки (изискуеми за уреждане в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналот е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за приходите и разходите (в печалбата или загубата за годината), за периода, в който е положен трудът за тях и/или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки) в размер на недисконтираната им сума.

Доходи при напускане

Съгласно местните разпоредби на трудовото и осигурително законодателство в България, дружеството като работодател има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране определени видове обезщетения.

Доходи след напускане

Програми с определени вноски

Основно задължение на дружеството, като работодател в България, е да извършва задължително осигуряване на наетия си персонал за фонд "Пенсии", допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд "Общо заболяване и майчинство" (ОЗМ), фонд "Безработица", фонд "Трудова злополука и професионална болест" (ТЗПБ), фонд "Гарантиране вземания на работниците и служителите" (ГВРС) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават всяка година със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО) в съотношение 60:40 (2022 г.: 60:40).

Тези осигурителни пенсионни програми, прилагани от дружеството в качеството и на работодател, са програми с определени вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд "Пенсии", фонд "ОЗМ", фонд "Безработица", фонд "ТЗПБ", както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи

вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Дължимите от дружеството вноски по програми с определени вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за приходите и разходите (в печалбата или загубата) и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

2.15. Провизии за задължения

Провизия за задължение се признава в счетоводния баланс, когато дружеството:

- има правно или конструктивно задължение като резултат от минали събития към датата на изготвянето на баланса;
- има вероятност за погасяване на задължението да бъде необходим паричен поток от ресурси, включващи икономически изгоди и
- може да бъде направена надеждна оценка на размера на задължението.

Размерът на признатата провизия се базира на най-добрата приблизителна оценка на разходите, дадена от юридическите съветници на дружеството, необходими за покриване на текущото задължение.

Провизиите за задължения се признават в размер на предполагаемото задължение и се отчитат като текущи разходи. В случаите, когато не може да бъде направена надеждна оценка на размера на задължението, то се оповестява като потенциално задължение.

2.16. Приходи

Дружеството признава приход в отчета за приходите и разходите, когато има увеличение на бъдещите икономически изгоди, свързано с увеличение на актив или с намаление на пасив, и то може да бъде оценено надеждно. Признаването на приход се извършва едновременно с признаването на увеличението на актив или с намалението на пасив.

Приходът, свързан със сделката за извършване на услуги, се признава в зависимост от етапа на завършеност на сделката към датата на съставянето на счетоводния баланс, при условие че резултатът от сделката може да се оцени надеждно. Резултатът от сделката за извършване на услуги се оценява надеждно, когато са изпълнени едновременно следните условия: сумата на прихода може да бъде надеждно изчислена; предприятието има икономическа изгода, свързана със сделката; етапът на завършеност на сделката за извършване на услуги към датата на съставянето на счетоводния баланс може надеждно да се определи; разходите, направени по сделката, както и разходите за завършване на сделката могат надеждно да бъдат измерени.

Приходът от продажбата на стоки се признава, когато се изпълнени едновременно следните условия: продавачът е прехвърлил на купувача значителни рискове и изгоди, свързани със собствеността на стоките; продавачът не запазва участие в управлението или ефективен контрол върху продаваните стоки; сумата на прихода може да бъде надеждно изчислена; продавачът има икономическа изгода, свързана със сделката по продажбата; направените разходи или тези, които ще бъдат направени във връзка със сделката, могат надеждно да бъдат изчислени.

Приходът се определя по справедливата стойност на полученото или подлежащото на получаване възнаграждение под формата на парични средства

2.17. Разходи

Разходите в дружеството се признават в отчета за приходите и разходите, когато има намаление на бъдещите икономически изгоди, свързани с намаление на актив или увеличение на пасив, и то може да бъде оценено надеждно. Признаването на разходите се извършва едновременно с признаването на увеличение на пасив или намаление на актив.

Разходите се признават в отчета за приходите и разходите, когато има пряка връзка между

извършените разходи и получените приходи, тоест при спазване на изискването за съпоставимост на разходите и приходите и едновременното или комбинираното им признаване, когато тези приходи и разходи са резултат от едни и същи сделки или други събития.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

2.18. Финансови приходи и разходи

Финансовите приходи включват приходи от лихви по средства в банкови сметки и депозити в банки. Прихода от лихви се признава в момента на начислението му по метода на ефективната лихва.

Финансовите разходи включват лихви по банкови и търговски заеми, лихви по лизингови договори и банкови такси. Всички разходи по платими лихви се признават като печалба или загуба като се използва метода на ефективната лихва.

2.19. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата на дружеството са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство - Закона за корпоративно подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка в България за 2023г. е 10% (2022г.:10%).

3. Управление на финансовите рискове

В хода на обичайната си дейност Дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове. Пазарният риск е рискът, че справедливата стойност на бъдещите парични потоци на финансовият инструмент ще варират поради промените в пазарните цени. Пазарният риск включва валутен риск, лихвен риск и ценови риск. Кредитният риск е рискът, че едната страна на финансовият инструмент ще причини финансова загуба на другата, в случай че не изпълни договореното задължение. Ликвидният риск е рискът, че дружеството би могло да има затруднения при посрещане на задълженията си по финансовите пасиви.

От страна на ръководството на Дружеството финансовите рискове текущо се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на продукцията и услугите, предоставяни от дружеството, цената на привлечените заеми и да се оценят адекватно формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

3.1. Валутен риск

Дружеството не е изложено на значим валутен риск, доколкото сделките на Дружеството обичайно са деноминирани в български лева и/или в евро. То не поддържа валутна експозиция, деноминирана в различна чуждестранна валута от националната валута и еврото.

3.2. Лихвен риск

Лихвеният процент по договорите за банкови заеми се определят от общите икономически и финансови условия в страната. Ръководството на Дружеството не счита, че съществуват допълнителни значими рискове от промяна в лихвените проценти извън общоприетите за съществуващата среда.

3.3. Ценови риск

Дружеството не е изложено на директен ценови риск, тъй като не притежава активи, чийто цени са свързани с цените на международните пазари.

3.4. Кредитен риск

При осъществяване на своята дейност Дружеството е изложено на кредитен риск, който е свързан с риска някой от контрагентите му да не бъде в състояние да изпълни изцяло и в обичайно